

Genade als grondtoon

Binnenkort zal de nieuwe visienota van de Protestantse Kerk in Nederland verschijnen en op de synode vergadering in april besproken worden. ‘Van U is de toekomst’ is de titel van het stuk, en na de inleiding wordt *genade* als grondtoon genoemd. Een mooie keuze die het hart van ons geloof raakt – *sola gratia*. Er is in de nota gekozen voor genade als dragende grond vanuit het dringende besef dat een zekere ontspanning hard nodig is in een op drift geraakte wereld waarin mensen te lijden hebben onder stress. Ik vind het goed dat de context waarin wij leven wordt meegenomen in deze nota, omdat we geroepen zijn kerk te zijn in déze tijd en in déze cultuur. De opstellers willen niet dat onze roeping voelt als ene zware last, zij zoeken juist de ontspanning in de leer van de genade om moed te putten, vertrouwen te hervinden en nieuwe vreugde te ontvangen.

In genade gaat het erom wat ons toevalt. Alleen al dat we levenslust hebben is genade. Het valt ons toe zonder dat we weten wat het is dat we zin hebben. Zo valt ook de zin aan het leven ons toe. Het gaat niet zo zeer om zin geven aan je leven, als wel het ervaren van zin en merken dat het je om niet toevalt. Doordat iemand om jou geeft, laat merken dat zij je waardeert, dat hij je lief heeft. Het zijn vaak kleine dingen die het leven glans geven, en die je de kleur in je leven weer laat zien. Je kunt van alles organiseren in je leven, maar of het betekenisvol is, is iets wat je toevalt.

In de nota wordt dit geïllustreerd met het prachtige verhaal van de Emmaüsgangers. Het gaat over de onverwachte ontmoeting en wat dit teweeg brengt in de levens van mensen. Want de twee mannen in het verhaal zijn flink terneergeslagen wanneer zij Jeruzalem verlaten. Uit de nota:

Ik citeer:

“In de Bijbel komen we twee mensen tegen die een onverwachte ontmoeting hebben met de Opgestane Heer, als een overrompelende ervaring. Lucas bericht erover aan het slot van zijn evangelie (Lucas 24:13-36). Op het moment dat hij het tweetal bij ons introduceert, bevinden ze zich op het dieptepunt van hun desillusie, zo lijkt het. Ze kunnen alleen nog maar in de verleden tijd over hun verwachting praten. ‘Wij leefden in de hoop dat Hij degene was die Israël zou bevrijden...’ Ze staan met hun rug naar Jeruzalem.

Maar Jezus laat hen niet aan hun lot over. Hij gaat hen achterna. Voegt zich als vreemdeling bij hen. Knoopt geïnteresseerd het gesprek aan. Hij geeft hen de ruimte om hun teleurstelling te uiten. Totdat Hij het woord neemt en spreekt over Mozes en de profeten. Een glasheldere verkondiging. Overbekende woorden geeft Hij een nieuwe uitleg. Geen wonder dat ze Hem niet willen laten gaan, als ze hun huis naderen. Ze nodigen hem aan tafel, waar Hij de rol van gastheer op zich neemt, het zegengebed uitspreekt en het brood met hen breekt.

Opeens herkennen ze Hem, “maar hij werd onttrokken aan hun blik.” Hun ogen stralen, ze vatten nieuwe moed en keren direct terug naar Jeruzalem om de anderen te laten delen in de vreugde. Met andere woorden: genade overkomt hen. Ze horen het woord dat alles anders maakt, sterker: ze ontmoeten dat Woord. En dat besef dringt pas goed door aan de tafel, als Hij het brood breekt. Daarna keren ze om. Als reactie op de genade die hen overkomt.”

Het is een bemoedigend verhaal ook voor de kerk in deze (niet gemakkelijke) tijd. Omdat er tussen al wat zwaar of moeilijk is ineens iets gebeurt wat alles in een andere perspectief zet.

Ik denk dat we als kerk ook open zouden moeten staan voor het onverwachte en het verrassende. Juist wanneer we het lastig vinden dat we zo moeizaam nieuwe ambtsdragers kunnen vinden, zouden we open kunnen staan voor het onverwachte werk van de Geest. Want er zijn altijd mensen die wel iets willen doen. Het is alleen de vraag of wij dit zien. Hiervoor is wel van belang dat we ook kijken buiten onze eigen kring, en zelfs buiten onze eigen kerk. Ik maak me sterk dat de Geest niet ook data aan het werk is, en er onvermoede bondgenoten zijn te vinden.

Uit de nota:

“Hij breekt op het onverwachtst hun leven binnen en spreekt met hen van hart tot hart. Daaraan ontvlamt nieuwe hoop, nieuw enthousiasme. Deze ontmoeting zet het hele leven - persoonlijk, maar ook veel breder - in een verrassend perspectief. Wat ons geschonken wordt, kunnen we niet voor onszelf houden, maar delen we met vreugde.”

Tot slot: Geloof houdt geen zekerheid in. Het houdt de moed in om met onzekerheid te leven. Geloof betekent niet dat we alle antwoorden hebben, geloof is veeleer een zodanig vertrouwen op God dat we ons open durven stellen voor het onverwachte, het niet gedachte. Alleen al deze gedachte geeft mij hoop! Naast natuurlijk alle verhalen van prachtige voorbeelden die ik hoor vanuit onze classis.

Zie ook het interview met de scriba René de Reuver: **Kerk 2040**

<https://www.protestantsekerk.nl/verdieping/op-naar-2040-de-toekomst-van-de-kerk-is-niet-aan-ons/>

Op 26 februari begint de Veertigdagentijd. Een goede en gezegende tijd gewenst tot aan Pasen.

Ds. Marco Luijk

De nieuwe Woord & Weg gaat over de **dorpskerk**. Zie:

<https://drive.google.com/file/d/0B2bOWkAzZWfuMU5mTEdKV0xrOTdCV25BQnhlYmlkdDdWaDJr/view>

Permanente educatie - Voortgezette nascholing

Per 1 september 2017 is de regeling voor de Permanente Educatie gewijzigd. De tekst op deze pagina beschrijft de nieuwe regeling:

<https://www.protestantsekerk.nl/permanente-educatie-voor-predikan/#Begeleiding>

Let op: Elk nieuw studieplan wordt, na bespreking met een vertegenwoordiging van de kerkenraad, toegezonden aan de classis. De classispredikant kan aanleiding zien het studieplan met de predikant of kerkelijk werker nader te bespreken. In ieder geval komt het aan de orde in het gesprek dat de classispredikant in het kader van de bezoekcyclus aflegt.

Landelijk pastorale dag zaterdag 18 april

Vertrouwde én nieuwe vormen van pastoraat

Op zaterdag 18 april 2020 vindt in Ede de negende Landelijke Pastorale Dag plaats. Een dag voor iedereen die in de plaatselijke kerk een rol vervult in het pastoraat, zoals ouderlingen, pastoraal medewerkers, bezoekmedewerkers, predikanten en kerkelijk werkers. Thema is 'Bewaren en bewegen, over houvast en verandering'. Sprekers zijn ds. Paul Visser en ds. Rob Visser. Waar mensen elkaar ontmoeten en samen een weg zoeken in geloofs- en levensvragen, daar is sprake van pastoraat. Pastoraat behoort zonder meer tot de basisprincipes van de kerk. Maar de vraag hoe het pastoraat in de gemeente te organiseren wordt steeds vaker gehoord. Om anderen nabij te kunnen zijn blijven basisvaardigheden, bijvoorbeeld om écht naar de ander te luisteren, van belang. Tegelijkertijd is er veel in beweging in het pastoraat: er zijn nieuwe ontwikkelingen, nieuwe plekken en nieuwe doelgroepen. De Landelijke Pastorale Dag heeft aandacht voor vertrouwde én voor nieuwe vormen van pastoraat, met aanbod voor mensen die nieuw zijn in pastoraat; voor degenen met ervaring, voor wie nieuwe wegen willen inslaan én voor wie diepgang zoeken.

In het ochtendprogramma verzorgen ds. Paul Visser en ds. Rob Visser, onder meer bekend door hun interviews in het magazine Petrus, allebei een inleiding vanuit hun eigen context. Ze gaan onder meer in op hoe ze zelf veranderd zijn in hun (pastorale) praktijk, welke oude vormen van pastoraat ze willen bewaren, welke nieuwe vormen goed werken, en welke rol- en functieveranderingen zij zien voor ouderlingen en bezoekmedewerkers. Vervolgens is er een ruim aanbod aan workshops voor achtergrondinformatie, verdieping en praktische handvatten om in de plaatselijke situatie toe te passen.

Praktisch

Op www.protestantsekerk.nl/pastoraledag kunt u de workshops bekijken en ziet u hoe u zich kunt aanmelden. Bij aanmelding maakt u gelijk een keuze voor de workshops die u wilt volgen. De

kosten voor de dag zijn € € 30,00 (inclusief lunch en koffie/thee). De locatie is de Christelijke Hogeschool, Ede.

Landelijk missionair evenement **Blik naar Buiten**

Wat zijn de trends in Nederland en wat kunnen we daar als Protestantse kerk mee? Waarom is Kliederkerk zo'n succes? Klopt het dat sommige pioniersplekken echt van levensbelang zijn voor hun bezoekers? Maar ook de weerstand tegen de missionaire drive van de Protestantse Kerk komt aan bod. Mag je in deze tijd nog gewoon gemeentepredikant zijn? En blijft 'het geheim Gods' nog wel bewaard in al die nieuwe vormen? Heeft Gods ons pionieren wel nodig? Deze en nog veel meer onderwerpen komen aan bod op het landelijk event **Blik naar buiten in Utrecht op vrijdag 13 maart 2020**. Na afloop bent u helemaal op de hoogte van alle actuele ontwikkelingen.

Zie: <https://www.protestantsekerk.nl/evenementen/landelijk-missionair-evenement-blik-naar-buiten>

Euregionale Oecumenische Conferentie 2020

„EENZAAMHEID“ *daarover praat je toch niet – of ?*

Eenzaamheid hoort bij het menszijn, maar eenzaamheid en eenzaamheid is niet hetzelfde. Eenzaamheid kan zelf gekozen zijn als een plek van bezinning en als mogelijkheid voor concentratie op het wezenlijke. Wie met zichzelf alleen is, kan zijn gedachten de vrije loop laten gaan en nieuwe kracht opdoen. Eenzaamheid kan echter ook onverdraaglijk en een noodsituatie zijn. Hoewel het nog niet zo makkelijk was als vandaag de dag om met andere mensen in contact te komen, vereenzamen mensen en worden daardoor ziek. Eenzaamheid is een hoofdprobleem in de huidige samenleving en toch spreekt paradoxaal genoeg bijna niemand er over.

Wat zijn de oorzaken voor het ontstaan van en de toename van eenzaamheid? Wanneer en waarom ervaren we eenzaamheid als weldadig of als belastend? Maakt ons moderne leven mensen eenzaam? Zijn mensen in onze kerken eenzaam? Kunnen we het voorkomen dat mensen vereenzamen? Kan ons christelijk geloof helpen met de eenzaamheid om te gaan?

Wij nodigen u hartelijk uit om deze vragen in Euregionaal verband met ons te delen. Wij verheugen ons op uw aanwezigheid en ontvangen u graag op .

vrijdag 27 maart 2020 van 9.30 – 15.30 uur

Alten- und Pflegeheim St. Joseph, Rotenberg 35, B – 4700 Eupen

De voertaal is Nederlands en Duits. Bij een lezing is een hand-out of tekst voorhanden in de andere taal. Bij de werkgroepen zijn mensen aanwezig die zo nodig kunnen vertalen.

Aanmelden tot 17 maart 2020

Wij vragen u om u per email of telefoon aan te melden. De aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst afgehandeld. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging met routebeschrijving.

U kunt zich aanmelden bij: Elly de Haan – Verduyn dehaan-verduyn@freeler.nl of 043 3624240.

Deelnemersbijdrage

inclusief warme maaltijd en koffie / thee € 25. Studenten € 10.

Uw bijdrage graag voor 17 maart 2020 overmaken naar onze Belgische penningmeester:

Pfarrseelsorge St. Nikolaus, Eupen: IBAN BE83 7311 0603 4715, BIC:KRED-BEBB, o.v.v. „Conferentie 2020“

Vermeldt daarbij uw / alle namen van de deelnemende personen. We kunnen de betaling dan op de juiste manier inboeken.

Skylge – inspiratiefestival 16 – 18 oktober 2020

De wervingscampagne is begonnen van de inspiratiedagen voor kerkenraadsleden, pastores en geïnteresseerden die plaatsvinden op 16, 17, 18 oktober 2020 op het Waddeneiland Terschelling (Skylge in het Fries). Een weekend waarin PKN en Universiteit nauw samenwerken. Er worden ook deelnemers uit de classis Overijssel-Flevoland verwacht. Het programma belooft de fine de fleur van kerkelijk Nederland bij elkaar te brengen. Zie de [website](#) van het inspiratiefestival.

Beroepingswerk

Het team mobiliteit geeft op drie plaatsen in Nederland voorlichting over het beroepingswerk op 18 maart 2020. Handig als je als gemeente vacant bent of binnenkort vacant wordt. [Klik hier](#).

Sacks en Exodus

Het dagblad Trouw schreef een lovende recensie over het boek Sjemoot (Exodus) van Jonathan Sacks ([klik hier](#)). Een voltreffer dus voor de classicale werkgroep Kerk en Israël van Flevoland-Overijssel die er op 2 maart een symposium over houdt in Hellendoorn. [Klik hier](#).

Burn-out (uit de nieuwsflits van college Klaas van der Kamp)

Veel mensen, ook predikanten, krijgen in hun leven met werkdruk en stress te maken. Johan het Lam, predikant in Harderwijk, kent die gevoelens, hij heeft een burn-out gehad. Hij heeft er zeer herkenbaar over geschreven in het boek 'Schaap met vijf poten'. Zijn twee dochters, de psychotherapeut Machteld Mantel-Het Lam uit Zwolle en de huisarts Janneke het Lam uit Ridderkerk hebben er commentaar bij geschreven. Voor een uitvoerig relaas: [klik hier](#).

Het belang van de ringen

De ringen waren het zorgenkindje van Kerk 2025. Menigeen vroeg zich af of ze zouden gaan functioneren. Zonder te kunnen spreken van een groot succes in alle ringen in onze classis mogen we hoopvol zijn over de ontwikkelingen.

De classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne ziet de ringen als onmisbaar in de structuur van de kerk. Daarvoor zijn meerdere redenen aan te voeren:

1. Het praktische punt is: de classis maakt een keuze voor samenwerking van gemeenten als middel om de kerk dichtbij de mensen houden. Samenwerking tussen gemeenten zal noodzakelijk zijn, en gemeenten zullen elkaar daarvoor op zijn minst moeten kennen. De ring is een platform om met elkaar in gesprek te zijn. Daar kunnen de gemeenten elkaar moeten tegenkomen, al eens voorzichtig iets samen moeten doen, op projectbasis wellicht eens een gezamenlijke activiteit ontplooiën en zo vertrouwen krijgen in elkaar. Onbekend maakt onbemind. De ring kortom, is een *conditio sine qua non* voor de samenwerking van gemeenten.

2. Elke gemeente denkt na over de toekomst, en heden en verleden. Elke gemeente kent zaken die goed lopen en ontwikkelingen die zorg geven. Het is goed de *best practices* met elkaar te delen en van elkaar te leren. En het is goed te delen wat moeizaam gaat en te onderzoeken of samenwerking tot oplossingen kan leiden.

3. Een meer principiële punt: Er zijn plaatselijke gemeenten die samen de (landelijke) kerk vormen. Kerk zijn in je eentje lukt niet. Kerk zijn heeft te maken met ontmoeting. Je bent lid van een gemeente, omdat geloven alleen moeilijk is. Alleen dreigt het kaarsje uit te gaan. Als lid van een gemeente word je door anderen aangeblazen, geïnspireerd, weer enthousiast gemaakt. Daarom maken gemeenten ook deel uit van een kerkverband. In je eentje gemeente zijn, dat lukt niet. Je hebt anderen nodig. Om je te laten inspireren, bemoedigen, aanspreken, tegenspreken en bijpraten. Kerk zijn is samen zijn, het is niet goed om alléén te zijn. Ook niet voor gemeenten.

De klassicale vergadering is zich ervan bewust dat gemeenten in deze tijd soms de handen vol hebben aan zichzelf, of dat er (te) weinig mensen zijn om de gemeente te dragen. Toch denken wij in onze classis dat de ringen om genoemde redenen onmisbaar zijn en een heel positieve bijdrage kunnen leveren. Wij willen gemeenten er niet bij de haren bij slepen. Liever zouden we zien dat gemeenten verleid worden door het zinvolle van de ring en een aansprekend gesprek of activiteit. Kwaliteit en relevantie voor de gemeenten zullen in de ring dan ook voorop moeten staan.

De klassicale vergadering voelt zich verantwoordelijk voor de ringen. In de komende beleidsperiode willen we daarom de ringen vanuit de classis ondersteunen. Ringen zullen gestimuleerd worden en op ideeën gebracht. Waar mogelijk zullen onderwerpen voor ontmoetingen worden aangedragen. En leden van de klassicale vergadering, het breed moderamen en de classispredikant zullen zo veel mogelijk aanwezig zijn bij de ontmoetingen van gemeenten, in ieder geval in hun eigen ring. Van de classis mag een rol als aanjager worden verwacht, en die zullen wij vervullen.

Voorzitter van het Classicale College voor de Visitatie

Toch ligt de verantwoordelijkheid voor de ringen niet alleen bij de classis. Ordinantie 4-17-2 geeft aan dat de ring gestalte geeft aan de verantwoordelijkheid van gemeenten voor elkaar, 'daarin samenwerkend met de voorzitter van het klassicale college voor de visitatie'. Zeker als er sprake is van ringen die niet van de grond komen of stageren, of van gemeenten die structureel ontmoetingen in de ring mijden, is er dus een actieve rol weggelegd voor de voorzitter van het klassicale college voor de visitatie.

De classis en de voorzitter van het klassicale college voor de visitatie zullen hierin nauw samenwerken. Praktisch is dat ook goed mogelijk, omdat de voorzitter van het klassicale college voor de visitatie als vaste adviseur de klassicale vergaderingen en het breed moderamen bijwoont. Samen zullen wij zicht hebben en houden op hoe de ringen lopen. Samen kunnen wij knelpunten ontdekken. En samen kunnen wij ontdekken welke actie in dat geval gevraagd wordt. De uitvoering van die actie zal – overeenkomstig de kerkorde – nogal eens in handen van de voorzitter van het klassicale college voor de visitatie komen te liggen.

Hoe dit ook zij, de classis ziet de ringen als een onmisbare schakel in de kerk. Wij ondersteunen de activiteiten in de ring daarom met kracht. De ring is immers de plek waar de samenwerking van gemeenten kan beginnen. Maar minstens even belangrijk is de principiële kant van de zaak: de gemeente naast ons is ons gegeven als een hulp die ons past. Want het is niet goed om alleen te zijn.

Kerk zijn is samen zijn. Ook voor gemeenten.
(voor deze tekst is geput uit het beleidsplan van de classis Noord-Holland)

Ds. Eline van Iperen over kerk zijn in deze tijd

In het kerkblad van de PG Gemert-Boekel over het afscheid van ds. Van Iperen staan interessante gedachten over kerk zijn in deze tijd. Ik vind ze zo waardevol dat ik hier een stuk aanhaal uit het Herinneringsboekje bij het afscheid van de PG gemeenten Asten-Someren dat zij samenstelde:

HET GEHEIM VAN ONZE GELOOFSGEMEENSCHAP

‘Wij zijn geen instantie die voorzieningen aanbiedt (alhoewel wij heel veel aan mensen te bieden hebben). Evenmin heten wij mensen die bij ons komen welkom als patiënt, of cliënt, of consument (alhoewel wij mensen van harte welkom heten, maar dan als méns).

Wij zijn een gelóófsgemeenschap. Geen instantie maar een gemeenschap. Wij passen niet in het plaatje van “vraag en aanbod” of “producent en consument” of “hulpverlener en cliënt”, “zorg gevende en zorgbehoefte”.

Wij zijn een gemeenschap rondom een gedeeld geloof. Het geloof namelijk dat mensen méns mogen zijn en mensen nódig hebben. Dat er een soort evenwicht hoort te zijn tussen wat mensen van de gemeenschap ontvangen en wat ze eraan bijdragen. Wie komt om alleen maar iets te halen, zal nooit vinden wat hij/zij zoekt. Het gaat juist om het evenwicht tussen halen en brengen. Tussen aandacht krijgen en omzien naar anderen. Dát maakt dat er een gemeenschap ontstaat en in stand blijft.

Wanneer wij een “instantie” zouden worden die “producten” aanbiedt, dan zou de kerkenraad een groep “managers en organisatoren” worden en de gemeente een groep “cliënten” of “consumenten”. Dan zouden een paar mensen zorg geven, en de rest zorg ontvangen. En dan zou binnen de kortste keren de gemeenschap als geméenschap uit elkaar vallen.

Het geheim van onze gemeenschap is juist wat er gebeurt zonder dat het georganiseerd wordt: dat mensen omzien naar elkaar omdat zij geloven: “die ander hoort er ook bij” en zich geroepen voelen dat aan die ander te laten weten. De taak van de kerkenraad is dan ook niet diensten of producten aanbieden, maar voorwaarden scheppen voor ontmoeting, contact, bezinning, voor gemeenschapsvorming.

Zodat het geloof gevoed blijft dat mensen mensen nodig hebben om volop mens te kunnen zijn. Deel uit maken van een gemeenschap, en bijdragen aan die gemeenschap bevordert de gezondheid van mensen. Het geeft mensen deel aan het volle leven. Zin, troost, steun, houvast, al die woorden zijn niet los verkrijgbaar, maar zij kunnen werkelijkheid worden wanneer mensen deel uitmaken van een gemeenschap waar geloofd wordt dat mensen méns nodig hebben. Dat is het geheim van een geloofsgemeenschap als de onze. Anders gezegd: God werkt in en via gemeenschappen.’

Tot zover de woorden van ds. Eline van Iperen.